

TÁC PHẨM CHỌN LỌC DÀNH CHO THIẾU NHI

• BẮC THÔN •

Hai làng
và **TÀ BÌNH**
ĐÔNG HÓA

KIM ĐỒNG

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

HAI LÀNG TÀ PÌNH VÀ ĐỘNG HÓA

—★—

Tác giả: **Bắc Thôn**
NXB Kim Đồng - 1997

Chuyển text: **Caruri**
tve-4u.org
18-04-2020

Hôm nay, tôi kể cho các bạn thân mến câu chuyện Tà Pình và Động Hía. Trước khi vào chuyện, tốt hơn hết là tôi kể ngay cho các bạn một đoạn cần thiết của câu chuyện.

Trên các miền rừng núi, người Mèo và người Mán thường ở rất cao. Mãi tận đỉnh núi hay mãi tới mây xanh cũng được. Người ta gọi đó là những rẻo cao hẻo lánh của Tổ quốc chúng ta.

Hồi nước ta chưa độc lập, giặc Pháp còn cai trị, nhân dân các bản ít giao thiệp với nhau. Phần vì đường xa lắm dốc, phần vì cũng chẳng có chợ búa, phố phường gì mà buôn bán, trao đổi. Người Mèo với người Mèo đã như vậy. Người Mèo và người Mán lại càng xa nhau hơn nữa. Thường có những chuyện thù hằn hàng mấy đời để lại. Có khi làm lễ ăn thề cúng ma rừng ma núi mà nguyên rửa lẫn nhau.

Tà Pình và Động Hía cũng như vậy. Hai làng cách nhau nào có bao xa. Chỉ bốn khoảnh đồi cỏ là đến. Một con ngựa của người Tà Pình thả ra ăn cỏ thuận chân hoặc chú ngựa mãi ăn một tí, chỉ một tí thôi là nhảng vó sang đất Động Hía của người Mán.

Làng Mèo Tà Pình và làng Mán Động Hía cũng giống như các làng Mèo làng Mán khác, thường có những người cầm đầu. Người cầm đầu làng Mèo gọi là thống lý. Người cầm đầu động Mán thường là dòng họ Lý, họ Triệu, làm vua các người Mán khắp nơi.

Trước khi xảy ra câu chuyện tôi sắp kể vào khoảng hai ba đời gì đó, có một con ngựa của nhà thống lý họ Hoàng. Con ngựa này đẹp thật. Trước kia nó không phải là giống ngựa nhà thống lý họ Hoàng. Nó là của một gia đình họ Vũ. Anh ta có con ngựa đẹp nhưng lại không phải là thống lý nên khó giữ ngựa ở trong nhà. Một hôm, ngựa của anh đi qua nhà thống lý họ Hoàng. Thống lý họ Hoàng đang đứng phanh bụng ở trước cửa. Chòm tóc của lão ta đã bạc nhưng người còn rất khoẻ. Lão ta đứng chống háng, ngậm cái tẩu thuốc bào dài dằng dặc, vừa hút thuốc vừa nheo mắt nhìn con ngựa. Thế là ngày mai, lão ta cho người sang “xin”. Anh họ Vũ bụng tiếc của nhưng miệng vẫn phải cười, dắt ngựa sang nhà thống lý họ Hoàng. Lão gật gật gù gù làm ra chiều đơn đả, vui mừng. Thống lý trả cho chén tống muối đem về.

Từ đó thống lý rất chăm chuốt con ngựa. Chú ngựa tốt số sang nhà thống lý ngày một khoẻ đẹp. Lông hồng mượt như nhung. Thống lý quý con ngựa như vàng.

Một hôm con ngựa được thả ra ăn cỏ. Ngựa lững thững, vẩy đuôi. Đầu nó cúi xuống gặm cỏ soàn soạt. Dáng nó cũng đủng đỉnh như con nhà quan vậy. Ngựa ăn cỏ non ngon miệng đi quá cả gốc cây bứa làm ranh giới chia hai làng Tà Pình và Động Hía. Ngựa đạp bừa, nhai nát nường dưa của vua Mán họ Lý ở Động Hía. Cũng là lúc mẹ vua Mán họ Lý đi thăm nường, thấy vậy đỏ mắt lên. Cái mặt nhăn nheo của người già dúm lại. Con mắt quắc lên như nẩy lửa. Mẹ vua Mán rút con dao rìng đeo ở cạnh sườn, chém liên hai nhát vào đầu gối vó ngựa sau. Con ngựa co một chân lộc xộc chạy về tào. Đầu nó gác lên một giống gỗ nhưng chân không hạ xuống được nữa, máu chảy ròng ròng.

Con trai thống lý thấy ngựa bị người chém què, tiếc ngựa khóc lên hu hu. Hắn ta bảo vợ lấy cái nỏ và mũi tên thuốc độc, giắt lên mang tai lần theo vết máu ngựa mà tìm.

Lúc bấy giờ mẹ vua Mán chém con ngựa xong cũng chẳng buồn dọn lại dưa, quay về. Chẳng may có chị con gái nhà thường dân ở Động Hía đi hái chè trong rừng vừa tới nơi thì gặp con trai thống lý bên kia cây bứa. Con trai thống lý tì nỏ vào bụng, dán dây và bật tách một cái trứng ngay ngực chị con gái Mán. Chị ta nghiêng rằng vừa chạy về vừa rút mũi tên ra. Thuốc độc ngấm trong máu, chạy vào tim. Tới khe nước đầu động, chị uống một hụm, rồi cố chạy được tới động thì lão đảo ngã gục xuống, tay còn nắm chặt mũi tên của người Mèo.

Thế là hai làng thù nhau từ đời này qua đời khác chỉ vì cái chuyện giữa nhà thống lý Mèo và nhà vua Mán mà thôi. Cây bứa lâu đời vẫn chưa đổ, giờ nó già cỗi cao chon von.

Cho tới năm 1948. Giặc Pháp chiếm dưới chân núi, bắn súng cối lên nương người Mán, nương người Mèo. Có lần liền mấy nương dưa của người Mán bị đạn phá tung lên hồng cả. Nương thuốc phiện của người Mèo đẹp như những cánh đồng hoa cũng bị nát. Cả hai làng Tà Pình và Động Hía đều không thích thằng Pháp.

Mấy lần liền, cán bộ Cụ Hồ lên dạy người Mán đánh giặc giữ làng, tăng gia sản xuất. Thiếu niên Mán tổ chức thành một đội liên lạc. Cán bộ biết câu chuyện thù hằn giữa Tà Pình và Động Hía, đem ra giải thích, khuyên dân Mán nên đoàn kết với người Mèo. Người Mán mới đầu không nghe, sau dần dần cán bộ nói: Cụ Hồ bảo: Kinh, Thổ, Thái, Mán, Mèo, Mường là anh em một nhà. Câu chuyện thù hằn kia không tốt. Đáng lẽ là việc của hai nhà thống lý Mèo và vua Mán là chính, sao lại liên lụy đến dân hai làng.

Chồng nghe được cho là phải, về nói với vợ, vợ về nói với con cái. Thiếu niên nghe được cũng đem ra nói với nhau. Ai cũng khen cán bộ nói phải. Làng Mán đã muốn làm lành với làng Mèo, nhưng họ nhà vua Mán không bằng lòng. Người Mán có người nghĩ rằng: Nếu cán bộ vào được làng Mèo mà nói, thì người Mèo cũng hiểu được như người Mán.

Rồi sau đó, cán bộ từ làng Mán sang làng Mèo cũng làm như vậy. Nhưng thống lý dòng dõi họ Hoàng lắc đầu quây quây. Hắn hút cái tẩu thuốc lá dài, mắt lim dim, nói:

- Mán Động Hía mang cán bộ về, sau này cán bộ đem bộ đội lên bênh nó giết người Mèo ta đó.

Có lần hăn nói:

- Cán bộ khinh người Mèo, đến với người Mán trước.

Người ta bàn tán:

- Không biết ông thống lý nói có thật không?

Hăn nheo mắt, đập cái trôn chén xuống sàn.

- Bảo sao? Bảo sao?

Thế là mọi người lại im và quá tin lời thống lý, người Mèo lại đuổi cán bộ, chưa muốn làm lành với người Mán.

Câu chuyện tôi bắt đầu sau đây, các bạn ạ, nó vào giữa lúc đó. Và, đây mới thật là câu chuyện mà các bạn cần biết kỹ, nó mới là câu chuyện chính mà tôi kể cho các bạn nghe. Mời các bạn đến Tà Pình trước.

* * *

Buổi sáng. Mặt trời lên ửng đỏ trên các ngọn núi trước mặt. Nhưng ngọn đồi cỏ lau ngút đầu và con đường đá dăm đất đỏ còn ẩm sương sớm. Vừ A Sình tỉnh dậy. Cậu bé mở hai con mắt ra đã nghe thấy tiếng xay ngô ù ù. Cậu nhảy tót ra ngoài cửa, lấy tay hứng vòi nước đắp lên mặt.

Bỗng nhiên một đàn chim từ mái nhà bay vù vù về phía Động Hía. Vừa bay vừa hót “Chà chích, chà chích”.

Sình khoanh tay trước ngực, đứng phưỡn cái bụng phệ trắng hếu ra nhìn. Sình nói một mình:

- Nhiều con chim. Sao nó không ở Tà Pình mà lại bay về phía Động Hía? Tao bắt được một con thì thích quá.

Nói một mình như vậy, cậu nâng vạt áo lên lau mặt. Nghĩ một lát, cậu vò chỏm tóc như một chiếc áo búp đa nằm trên đầu, chạy thụt ngay vào trong nhà.

Mẹ cậu đang xay ngô. Cái váy hàng trăm nếp của bà rung rinh. Bà thấy con đang xách cái lồng chim từ trên vách xuống. Đó là một cái lồng bẫy. Bên trong con chim mỗi nhảy lách cách, lách cách. Bà hét lên cho to hơn tiếng cối xay:

- Mày đi chơi à, lại bắt con chim à?

Sình vừa sửa cái lồng vừa trả lời mẹ:

- Tôi đi bắt con chim chứ!

- Dề. Mày bắt chim, Tây nó lên mày chạy sao kịp, Sình à?

- Tôi chạy kịp chứ. Nó đến Mán Động Hía trước chứ.

- Ờ, mày đi cho gần cũng có con chim đấy. Mày đừng sang quá đất Tà Pình. Mán Động Hía nó giết chết đấy. Nó chém cho đấy.

Sình chưa nghe hết lời mẹ, cậu xách cái lồng chạy ton ton về phía có đàn chim bay.

Bà mẹ buông tay cối, lật đặt ra cửa. Thấy con chạy về phía Động Hía, bà dang thẳng hai tay lên trời, cúi gập người xuống, chân giậm bành bịch, bà hét lên:

- Sang phía rừng ăn măng này này. Mày sang Mán nó chém chết.

Cậu bé nghe mẹ hét, lảng vảng, đi từ từ sang phía rừng măng. Bà mẹ thấy vậy mới yên tâm quay vào, lại xay ngô ù ù.

Cậu bé thấy mẹ vào rồi thì len lén, co chân lên thật cao, rón rén quay lại rồi ù té chạy về phía Động Hía. Bà mẹ cứ tưởng con đi về phía rừng ăn măng nên không nhìn ra nữa.

Sình chạy khuất một khoảnh đồi. Cậu yên trí đi từ từ. Miệng cậu chồm lại hót sáo theo tiếng chim. Con chim mỗi trong lồng càn cạch nhảy hót theo. Đi được một quãng thì đã vắng tanh. Bờ cỏ lặng lẽ như một nơi bỏ hoang từ lâu đời. Con chim hú hò nào bỗng dừng kêu bạn giữa ban ngày làm cho cậu bắt đầu sợ.

Cậu lẩm bẩm một mình:

- Thằng Mán nó chém tao thì tao chết à?

Tiếng chim trong lồng lại hót lên “chà chích, chà chích”. Tiếng chim trong vắt như kêu gọi làm cho cậu chúm mồm hót theo. Rồi cậu lẩm bẩm:

- Tao thấy nó thì tao chạy chứ. Con chim nó bay về phía ấy mà. Nó chỉ ở gần vườn chè của thằng Mán thôi.

Thế là Sinh lại đi.

Cây bừa đã sờ sờ trước mắt. Cây bừa từ mấy đời trước là cái mốc ngăn cách hai làng Tà Pình và Động Hía bây giờ vẫn còn. Cậu bé dừng ngay lại, nhìn quanh. Mấy cây thâm thấp ngay cạnh đường là chỗ Sinh có thể treo lồng chim được rồi. Cậu chuẩn bị lạt và buộc lồng chim lên một cành cây. Cậu mở ngăn bấy ra, rồi thử mấy cái. Cửa lồng vẫn tốt. Cậu liền ngồi núp vào một bụi cây dại. Mồm hót sáo theo tiếng chim. Con chim mồi cũng hót theo. Mấy con chim nghe thấy tiếng hót, từ trên cành cao nhảy dần xuống thấp.

Trống ngực Sinh đập thình thình. Nhưng lũ chim chẳng vào lồng cho. Chúng cứ nhảy loanh quanh.

Bỗng dưng “cách” một cái. Không phải lũ chim đại đột đã mắc cạm của Sinh mà chính con chim mồi đã nhoi ra từ lúc nào. Sợi dây buộc chân làm vướng cánh nên nó chỉ nhảy chứ không bay được.

Con chim nhảy xuống mặt đường, cố vươn cánh lên mà bay. Cái chân nó chỉ bồng lên chút ít rồi lại sà xuống.

Cậu bé Mèo hoảng hốt. Từ trong bụi cây, cậu nhảy xổ ra đuổi con chim. Mấy lần cậu lao cả thân cậu xuống bờ cỏ mà đuổi nhưng con chim chưa bị nắm trong tay cậu. Nó vẫn loạng choạng chưa cất nổi cánh. Cậu vừa đuổi vừa vỗ, vừa nói một mình:

- Mày bay à, tao bắt mày, tao bắt được mày.

Con chim thoát chốc bỗng lao sang bên kia cây bừa. Thôi thế là đất Động Hía rồi. Sinh bỗng dưng thù người ra. Cậu xoa xoa cái bụng: “Tao sang bắt chim à? Thằng Mán nó chém tao chết. Tao mất chim thì tao tiếc lắm.”

Sinh định bước bạo sang. Nhưng rồi cậu không dám: Con chim bay loạng choạng vài khúc nhỏ, rồi nằm nép mình trong một bụi cây.

Đột nhiên đám chè của người Mán động dậy. Rồi một chú bé Mán nhảy ra. Chú bé cũng nhỏ như Sinh. Đầu quấn cái khăn tày vớ to hơn người. Chú đuổi bắt con chim.

Con chim thấy người đuổi lại bay loạng choạng.

Sinh lo quá. Thằng Mán bé con kia nó bắt mất chim thôi. Làm thế nào bây giờ. Sinh phùng mồm. Hai bàn tay nắm chặt lại. Hai chân giậm bành bịch, giậm dọa cậu bé người Mán bằng tiếng Quan Hoả.

- Dề! Hề! Thằng Mán bé con kia! Lấy con chim của tao à?

Cậu bé người Mán vẫn ra sức đuổi con chim. Sinh sợ nó không nghe thấy, cậu lại hét:

- Tao mà sang tao chém chết thằng Mán kia.

Cậu bé người Mán đã bắt được con chim. Cậu cầm bằng hai bàn tay úp vào nhau gượng nhẹ và quay lại. Cậu đi khụng khiệng tới gần cây bừa, nói đồng đạc cũng bằng tiếng Quan Hoả:

- Tao không sợ mày chém chết. Tao có dao, mày không có dao.

Sinh đã run bắn người lên. Mình không có dao thật. Mà con dao của nó thè lè xuống quá đầu gối kia. Nó có thể rút ra chém mình một nhát. Sinh quay đầu toan chạy. Nhưng, cậu bé người Mán đã nhảy quá sang địa phận Tà Pình.

- Mày chạy, tao cũng chém được.

Hình như đã quá nước sợ, Sinh chống tay vào háng, mắt lừ lừ. Con mắt của người Mèo dài như một chiếc lá dăm. Hai con mắt của cậu bé người Mán lại tròn xoe, đỏ lừ nhìn lại, Sinh đã giữ thế thủ. Cậu bé

người Mán lừ lừ cặp mắt.

- Mày định đánh nhau à? Mày không có dao, tao có dao. Nhưng tao không đánh mày đâu.
- Mày không đánh tao nhưng mày lấy con chim của tao, tao phải đánh mày chứ.
- Tao không lấy con chim của mày. Cán bộ cụ Hồ bảo phải đoàn kết nên tao không lấy của mày.
- Cán bộ cụ Hồ là vua Mán à?
- Không phải, mày chưa biết. Mày cầm con chim này mà về đi.

À, sao thằng Mán lại tốt thế nhỉ. Cha mẹ ta bảo thằng Mán ác lắm kia mà. Sinh nghĩ như vậy, đưa tay ra nhận lại con chim, tay vẫn còn run run.

- Mày cũng đi bắt chim à?
- Không, tao đi hái chè cho mẹ tao. Mẹ tao ốm. Sao mày không về xay ngô cho mẹ mày?

Sinh cười, nụ cười đầu tiên của cậu với một người Mán.

- Mẹ tao không ốm. Tao bắt chim hơn.
- Mày xay ngô cho mẹ mày. Mẹ mày lên nương bẻ hết ngô về. Thằng Tây lên nó không cướp được.
- Tên mày là gì?
- Tao là Triệu Đại Mã, con Triệu Kim Đan.
- Tao Vừ A Sinh, con Vừ A Dính. Mày có chơi với tao không?
- Tao chơi chứ. Cán bộ Cụ Hồ bảo người Mèo người Mán là anh em mà.

Có tiếng người gọi Sinh từ phía bản Tà Pình đi lại. Nghe rõ tiếng người lớn, làm cả hai cậu cùng sợ. Triệu Đại Mã chỉ kịp chào bạn:

- Tao về...

Thế là cậu co cẳng chạy như gió qua khoảnh đồi.

* * *

Buổi trưa hôm ấy, mặt trời trên đỉnh đầu, giội nắng xuống ngọn đồi trơ trụi. Làng Tà Pình như những đồng rạ khô. Một con gà giữa lúc im lặng gáy lên ó o. Vừ A Sinh xách chiếc lồng chim ra bóng một cái cây khẳng khiu ngồi.

Từ hôm gặp Triệu Đại Mã ở gốc cây bứa, tuy được trả lại con chim, Vừ A Sinh cũng không dám ra bắt chim ở đó nữa.

Cả ngày, Vừ A Sinh chỉ ngồi chơi với con chim mồi. Cậu lấy một sợi dây mẹ xe để dệt váy buộc hẳn chân con chim vào trong lồng cho chắc. Các bạn khác không có chim kéo đến túm tụm lại xem. Có đứa lừa lúc Sinh không để ý, cầm que chọc vào mắt con chim, Sinh quay lại bắt gặp. Cậu chửi mấy tiếng, túm ngay mớ tóc phất phơ trên đầu bạn, đập cho bạn mấy cái.

Lũ bạn sợ Sinh. Đứa thì chạy. Đứa thì đá cái lồng của Sinh một cái rồi mới chịu chạy. Sinh tức mình vớ chiếc nỏ của bố gác trên gác bếp chạy ra định bắn cho chúng nó một phát nhưng nỏ thì to người thì bé. Sinh đành chịu. Sinh chửi huyền thuyên một hồi:

- Không bằng thằng Mán, thằng Mán tốt hơn chúng mày.

Buổi tối đang vào độ ông trăng sáng. Ông trăng tròn lên đỉnh núi rồi cứ lơ lửng trên không. Ánh sáng xuyên qua sương bàng bạc. Ông bố Vừ A Sinh nằm co hút thuốc phiện. Mẹ Sinh lại quay cối ù ù.

Sinh đứng một mình chẳng làm gì. Cậu mon men lại chỗ bố. Bố vừa hút xong một điếu thuốc phiện thở khói ra khét lẹt. Sinh nuốt phải khói, ôm ngực ho lên một hồi. Có lẽ việc hút thuốc phiện trên này nó như hút thuốc lào dưới xuôi nên người bố thấy con như vậy cũng không lấy gì làm ngạc nhiên hoặc trách móc gì cả. Điếu thuốc phiện ấy có lẽ cũng đã một phần nào làm cho ông đỡ thèm hơn là lúc bắt đầu hút nên ông mới thờ thả vuốt cái chòm tóc trên đầu mình đang xoắn xuống như một cái đuôi sam. Ông ngồi dậy nhìn con

từ đầu chí chân rồi nói khẽ. Giọng ông có vẻ như trách móc:

- A Sinh à!

Sinh thấy bố gọi mình trong lúc hút thuốc, cậu cũng chắc rằng bố sai mình một việc gì. Nhưng không, ông vẫn một tay cầm tẩu, một tay ngoáy kim tiêm, vừa ngoáy ông vừa chậm chậm:

- Cái mẹ nó bảo mày bắt con chim ở gần Động Hía.

Sinh biết là bố biết chuyện rồi. Cậu định lảng ra chỗ khác nhưng ông bố đã tiếp luôn câu nói của mình:

- Ông thống lý bảo người Mèo ta có thù mấy đời với người Mán. Mày ra đấy nó biết nó chém chết mày đấy.

Sinh nghe thấy lời bố lần này là lần thứ bao nhiêu rồi. Ông bố luôn luôn nhắc Sinh câu chuyện thù hằn ấy. Nhưng lần này, Sinh bỗng thấy câu nói của ông bố không được đúng lắm. Tuy vậy, cậu cũng có thể ngờ ngợ. Ủ, người Mán bé không giết mình, người già có thể sẽ giết mình được chứ. Cậu hỏi lại bố:

- Thằng Mán già nó mới giết chứ?

Ông bố lắc đầu. Ông vẫn lấy cái giọng từ từ chậm chậm như cũ mà nói với con:

- Ông thống lý bảo thằng trẻ con nó cũng chém đấy. Mày thấy nó mày cũng phải chém, không thì nó chém mày.

Sinh đã toan đem chuyện gặp Triệu Đại Mã kể cho bố. Để cho bố biết rằng Triệu Đại Mã có dao nhưng gặp mình không chém. Nhưng cậu vẫn thấy sờ sợ bố mình. Cậu không nói nữa, tìm cách lảng ra đồng đay rúc

vào đó mà nằm.

Nằm trong đồng đay, Sinh đã tính toán rất nhiều về việc mình có nên tiếp tục trốn ra nương dừa của người Mán Động Hía nghe thằng Triệu Đại Mã hát nữa không.

Đã mấy tối nay, Sinh thường hay mò ra nương dừa, nằm im xem thằng Triệu Đại Mã cùng bạn nó vui chơi, học hát. Lần đầu tiên Sinh mò ra cái nương dừa này cũng chỉ vì tối hôm đó cậu ra sân nghe vang vang từ mấy khoảng đồi kia bay đến những tiếng hát. Nghe không được rõ lắm, Sinh đoán:

- À Động Hía có ma rồi. Dân bản đang cúng đấy.

Tôi thứ hai tiếng hát vẫn cất lên, nhưng tiếng quay cối của mẹ ù ù, không nghe rõ. Lúc ấy bố đi vắng, cậu chạy vào nằm chặt lấy tay mẹ không cho mẹ xay nữa để cậu lắng tai nghe. Bà mẹ tức mình hét lên:

- Sao cầm tay tao? Sao cầm tay tao?

Sinh không trả lời mẹ. Cậu nghiêng bản cái tai nghe ngóng. Không phải cúng ma đâu. Có nhiều người hát lắm. Nghe rõ những tiếng trẻ con chứ không phải tiếng người lớn. Sinh nghe đã rõ như vậy, cậu mới buông tay mẹ ra. Bà mẹ chẳng hiểu thế nào. Bà tròn mắt thờ dài vì thấy con bà khang khác. Đầu óc Sinh nảy ra một ý nghĩ. Trời tối, ta có thể leo qua đồi tranh đến nương dừa cạnh Động Hía mà xem nó làm cái gì. Nó hát cái gì. Nếu nó bắt, ta gọi Triệu Đại Mã đến bênh ta.

Thế là Sinh lén bố lén mẹ mò mẫm rẽ cỏ tranh đi tắt tới nương dừa Động Hía ở cạnh bản. Cậu ngồi thu lu như một gốc cây cụt.

Dưới ánh trăng, bọn trẻ con người Mán đang làm gì thế kia? Chúng đang ngồi quây tròn. Đông lắm. Chúng đang hát cùng nhau một bài hát mà Sinh nghe không phải tiếng Mán, không phải tiếng Mèo, không phải tiếng gì. Tiếng hát của chúng nó vang vang lên:

- “Đuốc gươm thiêng vung cho nước nhà...”

Tiếng chúng nó đều tằm tắp, trong vắn vắt. Không biết tiếng nào là của Triệu Đại Mã cả. Tiếng hát cứ gọn gàng, nghe vui tai lắm. Nó làm cho Sinh lắng tai nghe một cách say mê “... Hồ Chí Minh muôn năm, Bác Hồ Chí Minh...” tiếng hát lạ lùng cứ dài mãi ra.

Sinh ngồi im. Cứ ngồi im như vậy, Sinh nào có dám động dậy. Động dậy nó biết thì khốn. Con dấn cấn bụng nhoi nhói. Sinh chỉ dám lấy bàn tay xoa nhẹ. Ờ, người Mèo Tà Pình chưa bao giờ thấy vui như thế đâu. Người Mán nó mới có cái vui ấy thật đấy. Nhưng cái chuyện mà Sinh thấy lạ nhất là khi chúng nó hát lâu lâu rồi thì chúng nó đứng cả dậy. Đứa nọ nới đứa kia thành hàng đôi trước khi về ngủ khò. Có tiếng thẳng nào đó thật to. Sinh nghe kỹ thì ra tiếng thẳng Triệu Đại Mã:

- Thiếu nhi!

Tất cả chúng nó đồng thanh:

- Nghiêm!

- Thiếu nhi!

- Nghi!

- Thiếu nhi!

- Nghiêm!

- Thiếu nhi!

- Kỷ luật, trật tự!

Thế là đứa nào về nhà đứa nấy. Sinh cũng xoa bụng xoa chân đứng dậy trở về. Mấy hôm sau cu cậu thành quen, không mò đến không chịu được. Và tối nay thì Sinh cũng phải đến nữa rồi. Ở nhà chán lắm. Trời tối, bố mẹ tưởng mình ngủ rồi. Nghĩ như vậy, Sinh ra khỏi đồng đay. Cậu rón rén ra ngoài chạy ù lên phía đồi cỏ tranh, tới nương dừa Động Hía.

Lần này Sinh đến thấy khang khác. Chúng nó cũng đang chơi ở giữa Động Mán như mọi hôm, nhưng hôm

ngày thì vắng vẻ. Tuy có tiếng hát nhưng lèo tèo ít lắm. Cả bản cũng ít ánh lửa. Cậu thấy gai người nổi lên như kiến cắn.

Đột nhiên Sinh nghe soàn soạt đằng sau lưng. Hở à? Cậu bé họ Vừ cứ cố hít hơi xem nó có hôi không. Không thấy hôi gì cả. Thế thì con lợn à? Con lợn gì mà nhiều thế? Sinh thấy có những tiếng động nhẹ nhàng quanh cậu. Sinh đã toan đứng dậy, co chân chạy về thì một lũ trẻ con Mán xô ngay lại túm chặt lấy cậu.

- Bắt được rồi! Bắt được rồi!

Thì ra lũ trẻ con bên Động Hía, lúc ban ngày có đưa lên nương hái dưa. Thấy những vết chân nho nhỏ, đo thì thấy không phải là vết chân mình. Chúng có nói với nhau và định bắt đưa ngồi trộm ở nương dưa.

Chúng túm được Sinh rồi kéo tuồn tuột xuống động. Sinh cố vùng vẫy, cựa quậy. Cậu cắn lung tung nhưng chúng nó tuy bị đau vẫn không bỏ cậu ra. Và sau đó thì liền bị ngay một thằng có cánh tay rắn chắc thít chặt lấy người cậu làm cậu không thể nào cựa quậy như lúc này được nữa.

Phía dưới, lũ trẻ đang chơi, thấy trên nương xôn xao thì reo lên à à:

- Cái người Việt gian à?

- Cái người Tây làm giặc à?

Sinh bị thít trong cánh tay khỏe mạnh của thằng nào đó nhưng cậu cũng có thể nghĩ được: “Thôi thế là người Mán nó bắt tao rồi. Thằng Mán trẻ con cũng biết giết người đấy. Như vậy bố tao nói đúng rồi.” Nghĩ như vậy, Sinh khóc lên tu tu.

Lũ trẻ đã lôi Sinh xuống dưới bản. Một cậu cứ giữ chặt lấy tay Sinh, bảo các bạn:

- Vào báo cáo với cán bộ đi.

Nhưng một cậu khác, cậu Triệu Đại Mã kêu lên:

- A lú! Vừ A Sinh, người anh em. Sao mà lại ngồi đây?

Sinh thấy tiếng Triệu Đại Mã, sững như bắt được con chim. Cậu gọi hỗn hển:

- Triệu Đại Mã, Triệu Đại Mã, mà biết à?

Bọn họ buông cậu ra, cậu đã đứng một mình. Nhưng dù sao cậu cũng hỏi lại cho nó chắc chắn:

- Bắt tao để đánh tao à?

Triệu Đại Mã vẫn nói với cái giọng chắc nịch như lần gặp trước:

- Không đánh mà, nhưng mà ngồi làm gì đó?

- Chúng mà hát hay, tao ngồi nghe hát chứ. Tao ngồi tao lại về chứ.

Triệu Đại Mã gật gù có vẻ người lớn:

- Cho Vừ A Sinh nó chơi với chứ?

Lũ trẻ con cũng gật đầu, lao nhao:

- Cho chơi chứ.

- Cho chơi chứ.

- Anh em ta cả thôi.

Vừ A Sinh chưa hết sợ. Cậu ngồi im thin thít bên cạnh Triệu Đại Mã. Họ bắt đầu hát cho Vừ A Sinh nghe.

Nhân dân trong động láo nháo ra xem Vừ A Sinh. Họ cười cười chỉ trỏ vào Vừ A Sinh. Một bà còn nguyên cái địu con trên lưng, chân nhún nhảy vừa đu con cho dễ ngủ vừa nói:

- Ô... cái thằng Mèo đẹp nhỉ. Nó cũng giống ta đấy chứ.

Một ông già gầy còm nhom, cười dễ dãi:

- Cán bộ bảo là anh em mà. Thằng Tây mới khác chứ.

- Ngày xưa ta thù nhau quá đấy.

Vừ A Sinh ngồi nghe không hiểu gì. Nhưng cậu trông dáng điệu của người Mán, trống ngực cũng bót đập liên hồi. Cậu hết lăm lét nhìn mọi người nhưng vẫn nép mình vào cạnh Triệu Đại Mã.

Cứ như vậy hồi lâu, cậu sức nhớ đến trời đã khuya, cậu bảo Triệu Đại Mã:

- Tao về.

- Về mai đến chứ?

- Đến chứ, người Mán tốt lắm, không giết tao.

- Đến ban ngày cũng được đấy. Tao sang bên người Mèo có được không?

Sinh suy nghĩ một lát rồi lắc đầu:

- Người Mèo tao chưa biết thế đâu. Mà sang nó giết cho đấy.

- Thôi, mà về đi.

Tuy Sinh nói như vậy, Triệu Đại Mã cũng cùng một bạn nữa đưa Sinh về đến đầu bản Mèo mới quay trở lại.

Vừ A Sinh đêm ấy không ngủ được. Cậu định bụng: Bố tao, mẹ tao bảo người Mán Động Hía ác lắm. Tao phải nói chuyện cho bố tao biết mới được. Nó không ác đâu.

Sáng hôm sau con gà rừng gáy te te, ó ó trên nường. Vừ A Sinh trở dậy lại nghe mẹ cậu quay cối ù ù.

Bà Vừ A Dính đang quay cối ù ù. Bỗng dừng Vừ A Sinh ngủ trong đồng đay vùng dậy. Sợ đay còn dính đầy người. Cậu không trèo lên vợ vội lồng chim như mọi ngày nữa. Cậu đến ngay bên mẹ cậu.

- Trẻ con có làm được cái này không mẹ?

Bà mẹ gật đầu:

- Mày thì làm được đấy.

Sinh nói đột ngột:

- Tôi làm cho.

Bà mẹ giật mình đánh thót một cái. Quả thật như lời ông đêm qua nói với bà, con bà dạo này khác lắm. Nó có nhiều dáng điệu không giống mọi ngày. Nó hay lảng vảng đi đâu, gọi không thưa. Nó lại hay nói những câu mà chính ông bà cũng không bao giờ nghĩ đến. Ông cẩn thận dặn bà là coi chừng không khéo nó có ma trong người ám ảnh gì đấy. Dạo này bà hết sức chú ý đến con. Thấy con hỏi như vậy, bà hỏi lại:

- Mày muốn lấy vợ rồi à? Mày muốn làm để lấy vợ rồi à?

Sinh lắc đầu quây quây:

- Ồ, tôi không biết vợ đâu. Tôi muốn làm cho mẹ thôi.

Mắt bà mẹ ngạc nhiên quá thành ra ngơ ngẩn.

- Mày nói thật à?

- Thật chứ. Tôi làm cho mẹ để mẹ đi bẻ hết ngô không thẳng Tây nó lên nó lấy hết.

Bà mẹ vẫn không tin ở lời cậu nói. Bà chỉ vào cái lồng chim mà bảo:

- Mày còn chơi chim nữa cơ mà.

- Tôi chơi con chim chứ, nhưng tôi làm cả cho mẹ nữa chứ.

Bà mẹ hú lên một tiếng dài khe khẽ. Bà chạy vội đi tìm ông trong giường tuy rằng bà đã biết ông đi nương thuốc phiện từ bao giờ rồi. Bà lại hú lên một tiếng khe khẽ nữa, lại chạy quanh không biết mình làm cái gì. Cuối cùng bà trợn tròn xoe hai mắt, hỏi bằng một giọng hoảng hốt:

- Con ma nó không làm cho mày nói dối chứ?

- Không mà, tôi nói thật mà. Tôi không có ma đâu. Thăng Mán Triệu Đại Mã nó cũng làm như thế đấy.

Vừa nghe tiếng “thăng Mán Triệu Đại Mã”, bà đã co dúm người lại, ngồi phịch xuống sàn. Bà ôm lấy mặt sợ hãi. Nó đi chơi với thăng Triệu Đại Mã thật à. Thăng Triệu Đại Mã là thăng nào bà không cần biết nhưng chỉ cần biết nó là một “thăng Mán” thì bà đã thấy hú vía cho con bà rồi. Không, không phải là con bà đi chơi với thăng Mán Triệu Đại Mã đâu. Nếu con bà đi với Triệu Đại Mã thì con bà bị nó chém chết rồi còn gì nữa. Đúng là con bà nó có ma rồi. Bà buông mình đánh thịch một cái xuống chiếc giường đất. Bà quẳng hai tay mình xuống một cách thờ thẩn, mất hồn. Mắt bà hình như bối rối trăm chiều, rồi bà nói. Bà nói hình như muốn đem lại trí khôn cho con bà.

- Mày không gặp thăng Mán đâu. Mày nói sai đấy. Mày có ma trong người rồi đấy.

Sinh thấy mẹ không tin lời mình, cậu nhăn nhó:

- Tôi nói thật mà. Tôi gặp nó đấy.

- Nó chém mày vào đâu?

- Nó không chém tôi vào đâu cả.

Bà lắc đầu như tuyệt vọng. Giọng bà đau đớn:

- Con ma nào nó làm mày điên rồi, Sinh à!

Cho đến bây giờ bà vẫn hoàn toàn không tin rằng người Mán Động Hía lại không giết người Mèo Tà Pình. Đã mấy đời nay không có chuyện như vậy. Đúng con bà đã có ma rồi nên nó mới nói thế.

Cái tin người Mán tốt không giết cậu Vừ A Sinh làm cả bản Mèo Tà Pình xôn xao. Họ bắt đầu nghiêng

nghe ngó ngó Vừ A Sình với những con mắt quái lạ vì chẳng ai tin như thế cả.

Có lần, một bà cụ già ló cái đầu tóc bạc lù xù ra khỏi cửa. Thấy Sình đang rửa mặt ở máng nước, bà vẩy rối rít. Sình sang, bà đóng chặt cửa lại hỏi khê:

- Thằng Mán nó không giết mày à?
- Không, tôi chơi với nó rồi bà già ơi.

Bà già lắc đầu. Cái miệng móm mém của bà mím lại. Hai con mắt bà già nhìn xuống đất như tìm mọi sự lạ lùng.

- Mày có thấy cái ma trong người mày không?
- Không mà.
- Nó chém mày vào đâu nào? Mày giấu mẹ mày à?

Bà vừa hỏi, tay bà vừa sờ lên lưng Sình. Bà chắc chắn là lưng nó có vết chém. Nhưng Sình lắc đầu quầy quậy:

- Không, người Mán nó tốt thôi mà. Người Mán và người Mèo là anh em.

Bà già hình như không chịu nổi cái chuyện mà bà cho là vô lý ấy mãi được nữa. Bà xua tay đẩy vai, đuổi Sình ra như đuổi một cái gì không hay đến nhà bà:

- Mày có ma không vào nhà tao. Mày có ma không vào nhà tao.

Thế rồi người ta tin một cách nhất định rằng Sình có ma nên không nói được “khôn” nữa. Lũ trẻ tìm cách lảng tránh Sình. Bố mẹ chúng nó cũng không cho chúng chơi với Sình. Sình bức mình lắm. Cậu lừ đừ cả ngày.

Nhưng cũng cái việc không ai chơi với Sình ấy đã làm cho Sình buồn thiu. Chỉ biết thừa lúc vắng cha mẹ, Sình thu dọn cái nhà cái cửa cho gọn gàng và chơi với con chim mồi như một đứa trẻ mồ côi.

Bỗng một hôm, ông bố đem một lão thầy cúng về. Lão ta người gầy khô như một con mướp; cái đầu to gần bằng hai cái vai, bộ quần áo cẩu bẩn mùi chua lăm lăm. Cả Tà Pình này từ trước tới nay vẫn khen lão là người cúng ma giỏi, cao tay hơn cả.

Lão ta ngồi xếp chân bằng tròn ở ngay gian giữa nơi có bàn thờ cúng ma nho nhỏ như một cái đôn của bác thợ cạo. Lão i ô đọc, khấn những câu gì lằng lằng. Tay lão ta cầm lăm lăm hai miếng tre bằng con bài. Lão gieo quẻ.

Vừ A Sình nằm trong bóng tối cũng biết thừa rằng lão ta đến cúng ma cho mình. Lão sắp xin âm dương xem có ma hay không. Sình cũng mong rằng quẻ gieo ngửa cả để bố khỏi tưởng mình có ma.

Bàn tay khảnh khiu của lão phù thủy bắt đầu gieo quẻ. Hai miếng tre sắp cả làm cho cậu tiu nghỉu. Cậu lăm lăm một mình, thở dài chán nản:

- Cái ma nó cũng nói sai cho ta.

Vớ được quẻ rồi, lão thầy cúng bắt đầu ngâm cái tiêu to bằng cổ tay đứa trẻ con. Ngâm cả vào mồm. Má lão ta phồng ra. Miệng tiêu ngâm quá sâu và môi lão ta cũng quá dày, nó trều ra như một miếng thịt trâu đã ôi.

Tiếng kèn của lão ta cứ o ề, o ề, suốt một đêm một ngày.

Ngày hôm sau, Sình lại đem cái lồng đi bẫy chim ở phía rừng măng như mấy ngày trước kia. Ông bố và bà mẹ nhìn theo con có vẻ hài lòng. Bà chỉ trỏ, xì xạo nói với chồng:

- Nó hết ma rồi đấy!

Ông cũng tin như thế. Tối hôm đó, ông gọi Sình vào bên giường, dỗ dành:

- Mày chơi con chim có thích không?
- Thích chứ bố.

- Mày lại sang bên rừng măng bầy chim là mày khôn rồi đấy. Không sang bên Động Hía là mày cũng khôn rồi đấy.

Bà mẹ đơn đả nổi lời chồng:

- Mày sang đấy gặp thằng Mán nó chém chết đấy.

Cả hai ông bà cùng hy vọng rằng con mình sẽ đồng tình với câu nói của mình. Hôm qua nó còn có ma, nó nói không được khôn. Hôm nay hết ma rồi, nó sẽ nói khôn hơn chứ. Nhưng trái lại, Sinh lại nghĩ: “Bố mẹ nói không phải đâu. Người Mán tốt lắm. Tao phải nói thật chứ.”

Ông bố vẫn nói tiếp với cái giọng dỗ dành thử xem nó nói khôn thế nào:

- Mày chưa gặp người Mán đấy. Gặp nó, nó giết cho đấy.

Sinh lắc đầu:

- Tôi gặp rồi mà. Người Mán vẫn tốt lắm bố ời.

Cả hai vợ chồng cùng tan cái hy vọng con đã hết ma như mình tưởng. Ông đang cầm cái dọc tẩu, dọc tẩu rơi phịch xuống giường mà ông không biết.

* * *

Có lẽ tôi để các bạn ở bên Tà Pình với cậu Vừ A Sinh lâu quá. Bây giờ mời các bạn qua gốc cây bứa sang bên Mán Động Hía một chút vậy.

Mán Động Hía cũng không đông nhà hơn bên Tà Pình. Nó chỉ khác là nhà bên Động Hía không làm thêm đất cả. Nửa sàn nửa thềm. Sàn rất thấp ở từ nửa gian vách trong nhà. Con lợn to chui đựng lưng vào sàn.

Từ khi có cán bộ về, thiếu niên bên Động Hía được cán bộ dạy hát và dạy giúp đỡ bố mẹ. Cả đội thiếu niên ấy có mười một người và Triệu Đại Mã làm đội trưởng. Công tác của đội thiếu niên là giúp đỡ cha mẹ, giúp đỡ lẫn nhau và vì ở trong vùng địch, địch luôn luôn đe dọa cướp bóc nên thêm cả công tác liên lạc.

Triệu Đại Mã con ông Triệu Kim Đan. Thân mật hơn các bạn có thể gọi ông ta là chú Triệu Kim Đan cũng được vì lúc bấy giờ ông ta mới có ba mươi ba tuổi. Triệu Đại Mã mười một tuổi.

Từ hôm Vừ A Sinh không lên sang bên này chơi nữa, Triệu Đại Mã có lần lợi dụng lúc tối trời mò sang Tà Pình. Nhưng cũng không biết tin gì hơn.

Tối hôm đó, không họp thiếu niên vì có tin du kích cho biết ở dưới chân đồn lính Tây rục rịch sửa soạn đi cướp ở đâu, Mã đi nằm sớm.

Cậu ta hiu hiu con mắt như có kiến bò. Muốn ngủ rồi đây, nhưng con bọ chó nhiều quá đốt ngứa cả người. Mã phải tụt quần ra lông lống mà hơ hai cái ống quần.

Một tiếng đập cửa khe khẽ, rụt rè. Mã liếc mắt nhìn ra phía cửa. Tai cậu ngong ngóng nghe. Tiếng gõ cửa vẫn khe khẽ, rụt rè. Và có tiếng gọi cũng khe khẽ rụt rè:

- Triệu Đại Mã, Triệu Đại Mã!

Mã nghe rõ là tiếng Vừ A Sinh. Cậu ném vội cái quần lên sàn, tổng ngồng chạy ra mở cửa. Cánh cửa vừa mở thì Vừ A Sinh đã hỗn hển trong bóng tối. Chỉ có ánh sáng của cái bếp hắt ra. Sinh nắm chặt cổ tay bạn. Đáng lẽ không được nắm cổ tay thế đâu. Người Mán Động Hía kiêng nắm cổ tay. Nhưng đối với Vừ A Sinh thì Triệu Đại Mã không nghĩ đến chuyện ấy. Cậu hỏi bạn:

- Mày đi đâu?

- Tao đi tìm mày.

- Sao mày không sang tao?

- Tao tìm mày cũng để nói cho mày biết đó. Tao không sang nữa đâu.

- Mày ốm à?

- Không!
- Mà sợ ông thống lý à?

Sinh cau mặt suy nghĩ rồi lắc đầu:

- Không!
- Thế sao mà không sang?
- Bố giữ ở nhà đấy. Tao sang nói cho mà biết. Tao không ghét người Mán đâu. Tao về đây.

Mã tần ngần:

- Mà về à?

Sinh gật đầu. Mã suy nghĩ một lát rồi cậu chạy vào rút trên mái tranh ra một chiếc nỏ con. Cậu đưa cho Sinh:

- Tao cho mà.

Sinh vác chiếc nỏ trên vai chạy ù trở về Tà Pình giữa đêm tối như mực. Lúc Mã quay trở vào thì bà mẹ đã thức dậy từ bao giờ. Bà ngồi bên liếp cửa hỏi Mã:

- Vừ A Sinh nó sang à?

Mã gật đầu:

- Vừ A Sinh.

Bà mẹ êm dịu:

- Ôi thằng ấy tốt đấy. Nhưng bố mẹ nó chưa biết điều tốt đâu.
- Mai đi hái chè cho mẹ nhớ.
- Ôi, mai phải hái nường cao cơ mà.
- Tôi cũng hái được chứ.

Mã loanh quanh một lát rồi đi ngủ. Giấc ngủ đêm ấy, các bạn ơi, là giấc ngủ cuối cùng bên cạnh mẹ của Triệu Đại Mã, đội trưởng thiếu niên Động Hía.

Sáng hôm sau, Triệu Đại Mã hái chè cho mẹ mới được kín cái đáy giành. Cậu bỗng nhìn thấy dưới chân núi bên Tà Pình có một dòng người bắt đầu đi lên. Triệu Đại Mã đã nhìn quen với dòng người đó. Đúng là Tây lên rồi. Mã lẩm bẩm một mình:

- Thằng Tây lên làng Mèo. Tây lên làng Mèo thật rồi.

Cậu nhìn xuống Động Hía. Người dưới Động Hía đã láo nháo chạy đi chạy lại. Gồng gồng, gánh gánh. Động Hía tổ chức chạy giặc đã quen trông không thấy mất trật tự. Mã nhìn xuống Tà Pình. Tà Pình vẫn im lặng.

Mã nghĩ trong bụng: bố đi du kích, mẹ chạy một mình à. Ta phải về ngay chứ. Cái Tà Pình nó cũng biết thôi.

Dòng người phía trước đã lên được một quãng dốc. Mã đã định bước chân chạy về, nhưng cậu dừng ngay lại. Báo cho nó biết chứ. Người Mèo Tà Pình chưa biết gì cả.

Về giúp mẹ hay chạy xuống báo cho người Mèo. Mã đang có một sự tính toán trong đầu óc. Không về với mẹ thì sợ cho mẹ lắm. Về với mẹ thì thằng Tây lên Tà Pình không ai biết, nó bắn nó giết, nó cướp của người Mèo Tà Pình, của bố mẹ Vừ A Sình thì sao. Chính cái điều Tà Pình chưa biết đang ám ảnh trong đầu óc Triệu Đại Mã nhiều nhất. Cán bộ bảo người Mán người Mèo như hai cái tay của một cái mình. Cái tay nào bị chặt đi, cái mình đều thấy đau cả. Có hai cái tay lại để thằng Tây chặt đi một à? Thằng Tây sắp chặt tay người anh em Mèo đấy.

Một ý nghĩ khác cũng làm cho cậu phân vân: nhưng anh em Mèo đã hiểu ta tốt chưa? Hay chỉ có thằng Vừ A Sình thôi. Nó chưa hiểu ta, ta xuống nó chém ta, liệu Vừ A Sình có bênh ta được không? Trong đầu óc cậu vang vang câu nói chuyện cùng Sình hôm nào:

- Tao sang chơi mày có được không?
- Người Mèo nó chưa biết thế đâu. Mày sang nó giết mày.

Đầu óc cậu bé người Mán phân vân như vậy.

Phía dưới dòng người vẫn kéo lên ùn ùn, đã được nửa dốc rồi đó. Không do dự gì nữa, Mã lao người chạy xuống dốc. Mã chạy đúng như tên cậu. Như một con ngựa lồng. Bên tai Mã chỉ có gió. Gió là nhiều thôi.

Mã chạy tót ngay vào bản Mèo Tà Pình. Cậu giơ cao hai tay lên trời, gào lên thật to:

- Phờ-răng-ki! Phờ-răng-ki!

Nghe tiếng người hét lên như vậy, người Mèo đổ xô ra cả cửa. Họ nhón nhác nhìn. Những cái đầu đàn ông như đuôi sam. Những cái đầu bù xù của các bà, trẻ con, người lớn đều lộ ra khỏi nhà. Thấy một thằng bé Mán đứng giữa bản thì họ hét lên ầm ầm:

- Thằng Mán, thằng Mán. Chém chết nó đi!

Đã có nhiều người quay vào trong nhà lấy dao lấy nỏ. Cả làng Mèo náo động. Trẻ con sợ hãi khóc thét lên. Mã cố lấy hết hơi hết sức hét to hơn nữa:

- Phờ-răng-ki! Phờ-răng-ki!

Nhưng một mũi tên từ trong cửa nhà thống lý bắn vèo ra gió. Nó sượt qua mang tai Mã. Mã vẫn cố hét lên thật to:

- Thăng Tây lên, chạy đi!

Cậu vừa hét vừa trở xuống dưới dốc. Một anh thanh niên đang dán nỏ định bắn Mã, nhìn thấy trước tiên vội ù té chạy, miệng thét lên:

- Phờ-răng-ki! Phờ-răng-ki!

Mọi người lúc này mới nhìn thấy, đều ù té chạy cả như anh thanh niên.

- Triệu Đại Mã à!

Nghe tiếng gọi tên mình, Mã nhìn thì thấy Vừ A Sình đang vác chiếc nỏ, cậu bị bố mẹ lôi đi sênh sịch. Cậu vừa co lại vừa thét lên:

- Triệu Đại Mã! Triệu Đại Mã!

Mã định chạy tắt về phía Động Hía, cậu vẫy tay gọi trả lại Vừ A Sình:

- Vừ A Sình! Vừ A Sình!

Giờ phút ấy cũng không ngờ là giờ phút cuối cùng của đôi bạn thiếu niên. Lúc Sình vừa tới cửa rừng thì Triệu Đại Mã cũng bắt đầu quay đầu chạy. Nhưng muộn quá rồi. Cậu vừa cất chân lên thì liền theo đấy là hai quả đạn súng cối cày xuống đất, bốc lên hai cột khói. Tiếng nổ vang vào vách núi âm âm. Mã ngã gục xuống trong những đám khói ấy.

Tiếng súng vẫn tiếp tục bắn vào Tà Pình rào rào. Ngọn lửa bốc lên từ mái nhà Vừ A Sình ngùn ngụt cháy. Khói dần dần bốc lên cao. Lửa đỏ cuộn cuộn.

Sinh run chân lên bần bật. Cậu đang thương xót người bạn Mán thân yêu của mình. Cây nỏ con vẫn đeo sau lưng.

Chiều ngày hôm ấy. Bóng chiều đỏ lừ lừ lặn xuống đầu ngọn núi. Cả Động Hía xôn xao vì Triệu Đại Mã chưa về. Ông bà Triệu Kim Đan tìm con khắp rừng. Bà đã khóc nhưng ông thì lừ lừ suy nghĩ. Ông vẫn cầm nguyên khẩu súng kíp đứng giữa bản nhìn ngang nhìn dọc.

Một người Mèo bỗng đi vào Động Hía. Ngực và bụng ông ta phanh ra. Người đó chính là ông Vừ A Dính.

- Tao muốn hỏi người anh em Triệu Kim Đan?

Ông Triệu Kim Đan vẫn đứng nguyên đợi ông Vừ A Dính đi tới.

- Ta là Triệu Kim Đan đây.

Ông Vừ A Dính nắm chặt tay ông Triệu Kim Đan lắc lắc. Mắt ông Vừ A Dính đã khóc. Ông Triệu Kim Đan nhìn theo tay trở của ông Vừ A Dính:

- Cái ma của Triệu Đại Mã nó đã về kia.

Một con ngựa đỏ, khoẻ và mấy người dắt ngựa đi vào. Theo sau ngựa là Vừ A Sinh. Trên lưng ngựa nằm vắt ngang sang hai bên là xác cậu Triệu Đại Mã.

Vừ A Dính vừa khóc vừa nói:

- Nó cứu người Mèo ta đấy. Thằng Tây lên nó không sợ chết, báo cho người Mèo ta biết.

Ông Triệu Kim Đan hình như đã hiểu hết câu chuyện, ông bắt tay Vừ A Dính rất chặt. Mọi người xúm quanh những người Mèo.

- Người Mèo ta cho người anh em con ngựa để làm ma cho nó. Người Mèo và người Mán ta là anh em thôi, Triệu Kim Đan ạ.

Ông Triệu Kim Đan lắc đầu. Ông không nói. Ông vẫn lừ lừ tiến lại gần xác con. Ông lặng lẽ bế xác con xuống.

- Ta không lấy ngựa của người anh em làm gì. Người Mèo người Mán ta không thù nhau nữa. Con nó cũng thích thế đấy. Anh em ta quý hơn con ngựa.

Vừ A Sinh vừa khóc vừa gật đầu:

- Triệu Đại Mã nó cũng thích thế đấy.

Mọi người Mán cũng lao xao:

- Làm anh em cả thôi. Làm anh em thì thằng Tây không ăn cướp được đâu.

Ông Dính lại nắm chặt tay ông Đan. Con ngựa cúi xuống ăn cỏ Động Hía. Người Mèo đã sang bên người Mán Động Hía. Từ đây cây bừa không ngăn cách ai. Về sau, hai đội du kích Mèo và Mán đã được thành lập đầy đủ, sát nhập vào với nhau cùng giữ nước giữ làng, cùng giết giặc Pháp xâm lược và có thêm đội thiếu niên Mèo Tà Pình do Vừ A Sinh làm đội trưởng.

Năm mồ Triệu Đại Mã chôn ngay đầu động. Người Mèo cũng thường đến viếng mồ cậu.

Table of Contents

Landmarks

1. [Cover](#)